

קונטרס

דעת תורה

יורה ויגלה לכל בר ישראל, אשר היסוד בקיומם
היהדות הוא רק לשמע בקול חכמי התורה, אשר רק
להם יש דעת תורה, וישמור עצמו מפל מיני צבועים
ושקרנים, ומאים המתחזים כרבנים, והם בורים ועמי
ארצים, המטים את נשמות ישראל מדרך הישר.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת,
שֶׁהַעֲקָר הוּא דַעַת תּוֹרָה, וְאֶסוּר לְהַנִּיחַ
שׁוּם דָּבָר עַל דַּעַת עֲצָמוֹ, אֲלָא כָּל דָּבָר
שֶׁיֵּשׁ לוֹ, עָלָיו לְשַׁאֵל דַּעַת תּוֹרָה. וְאִם יֵלֵךְ
בְּאִפְּן הַזֶּה, יִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ תָּמִיד, כִּי מִי
שֶׁהוֹלֵךְ עַל-פִּי דַּעַת תּוֹרָה, אֵינוֹ מִמְּכַסֵּיד
כָּלֵל.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתקה)

קונטרס

דַּעַת תּוֹרָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְהַחֲדִיר בְּעֶצְמְכֶם,
שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחַה פְּרָטִית,
וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נֶעֱשֶׂה מֵעֶצְמוֹ, אֶלֶּא בְּהַשְׁגָּחַת
הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וּכְפִי שְׂאֵדָם מְכַנִּים בְּעֶצְמוֹ יְדִיעוֹת אֱלֹהֵי,
אִז כָּל חַיֵּי הוֹלְכִים כְּבָר בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרֵי. לְזֹאת, בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! נְצַטְוִינוּ בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, שְׁעֲלִינוּ לְשִׁמְעַ
בְּקוֹל הַחֲכָמִים, חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִקְיָם אֶת כָּל אֲשֶׁר
אוֹמְרִים. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים י"ז, י"א): "לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר
אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יְמִין וּשְׂמָאל", הוֹרְשִׁים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (סִפְרֵי וְרַש"י שׁוֹפְטִים): אֲפֹלוֹ אוֹמְרִים לָךְ עַל יְמִין
שֶׁהוּא שְׂמָאל וְעַל שְׂמָאל שֶׁהוּא יְמִין, עָלֶיךָ לְשִׁמְעַ
בְּקוֹלָם; הִיִּסוּד וְהַעֲקָר בִּיְהוּדוּת זוֹ הַלְכָה, בְּלִי הַלְכָה אָדָם
אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַתְנַהֵג. לְזֹאת נְצַטְוִינוּ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל חֲכָמֵי
הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם מוֹרִים לָנוּ אֶת הַדְרָךְ אֲשֶׁר נִלְךָ בָּהּ. מָה
אָנוּ רוֹאִים? שְׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים סָבַל כָּל-כָּף גָּדוֹל,

והכל בא מחמת פגם אמונת חכמים; כי אם הייתה לאדם אמונת חכמים, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא), ה"ה יודע איך להתנהג בכל דבר ובכל פרט ופרט מחייו, אף מחמת שאין לאדם אמונת חכמים, בשביל זה הוא נופל לעמקי עמקים, לשאול תחתית ומתחתיו. ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן. למה בני-אדם כל-כף רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא?! למה אינם מחדירים בעצמם את האמונה הפשוטה בו יתברך, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אִתנו, עִמנו ואִצלנו, שאז היינו חיים אחרת לגמרי?! כי אם אדם ה"ה מחדיר בעצמו ידיעות אלו, אזי ה"ה מדבר תמיד אל הקדוש-ברוך-הוא, וכל מה שה"ה צריך, ה"ה מבקש רק מִמנו יתברך. ולמה אין האדם חזק בזה, ובשביל זה עובר עליו מה שעובר? כי חסרה לו אמונת חכמים. וברגע שעוקר עצמו מאמונת חכמים, רחמנא לצלן, הוא נעקר גם מאמונה בהקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (שמות טו, לא): "ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו", אומרים חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): הלא אם במשה האמינו בה' לא כל שכן? אלא אי אפשר להאמין בהקדוש-ברוך-הוא, אלא על-ידי משה, הצדיק שבדור, שהוא מחדיר את האמונה בנשמות ישראל. אף בשביל הבחירה והנסיון, כדי להעלים ולהסתיר את האמת, נתנו כחות לסמ"ך-

מ"ם הרשע, ועל-כן הוא מקים כל מיני צבועים, רמאים ושקרנים, אשר אינם מדברים בשם התורה, ועל-ידי-זה הם עוקרים את נשמות ישראל משרשן. וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (סוטה כב.): "כי רבים חללים הפילה" (משלי ז, כו) — אלו תלמידי חכמים שלא הגיעו להוראה ומורים, "ועצומים כל הרוגיה" — אלו תלמידי חכמים שהגיעו להוראה ואינם מורים (ועין זהר ח"א ה.). וזו הצרה הגדולה ביותר בידור הזה, שבכל פעם קמים וצצים שקרנים וצבועים ורמאים, ועובדים על בני-אדם, כאלו הם חכמים, כאלו הם רבנים, ומוליכים את העם שולל לגמרי. וזו הצרה גדולה במאד מאד, כי קשה מאד לידע מי באמת הצדיק והחכם שבדור, ומי הצבוע והרמאי והשקרן? ! ואנחנו מוצאים, שהקדוש-ברוך-הוא צוה את משה, שיעשה לו ארון מעצי שטים, אשר בו יהיו מנחים הלוחות, לוחות העדות, שזהו כלל התורה. ועל הארון היתה כפרת זהב, ועל הכפרת היו שני כרובים זהב, "ונועדתי לך שם, ודברתי אתך מעל הכפרת, מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות, את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל" (שמות כה, כב); הינו כל מה שהקדוש-ברוך-הוא רצה לומר למשה רבנו, היתה נאמר דרך שני הכרובים. והיכן היו הכרובים? על ארון העדות; הינו שאי אפשר לומר נבואה בשם הקדוש-ברוך-הוא, אלא אם זה על ארון הברית, אשר בהם לוחות העדות, שזו

התורה הקדושה. ולא כל פרחח שבא ואומר שהיא נביא, לא כל שוטה המדבר הבלים — צריכים להאמין לו, אם אין זה קשור אל התורה הקדושה, אם אין זה בנוי על דברי חכמינו הקדושים בגמרא ובמדרשים ובזוהר ובהלכה ובקבלה, צריכים לדעת שזהו רמאי וצבוע ושרקן. וצריכים להשמר מאד מאלו המתחזים לשרקנים, צבועים ורמאים. פי "דעת תורה" יש רק לאלו פוסקי הלכות, שלומדים תורה לשמה, תורה לשם אל עולם, בלי תורה — הכל שקר וכזב, בלי הלכה תדעו לכם, בני ובנותי היקרים! שהכל הכל הבלים. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם חוזרים בתשובה שלמה אל הקדוש-ברוך-הוא, שזה הדבר הכי גדול בעיניו יתברך, כי במקום שבעלי-תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (ברכות לד:); ואין לה דבר העומד בפני בעלי תשובה (ירושלמי פאה א, א). עם כל זאת אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'), שמי שחוזר בתשובה, צריך להיות בקי בהלכה, לדעת איך ללכת; הן כשהוא עולה והן כשהוא יורד, בלי הלכה אדם אינו יודע איך להתנהג בזה העולם. וזה היסוד בחזרה בתשובה — רק ללמד הלכה, ורק ללכת לרבנים יראי השם וחושבי שמו, שהם אלו הרבנים הלומדים הלכות עם בני הקהלה שלהם, עם תלמידיהם. וזה הסימן אם אדם מקרב אל רב אמתי, חכם שבדור —

אם הוא לומד הלכה, אם הוא מקפיד על הלכה, אם הוא מוסר נפשו על הלכה, כי אם לאו — הכל שקר וכזב, ו'עובדים' עליכם. לזאת, בני ובנותי היקרים! אל תצייתו לשום ברירה בעולם, הרוצה להוליך אתכם שולל עם נבואות של שוא ושקר, כי בלי התורה — הכל שקר וכזב, הנבואה שיצאה מבין שני הפרובים הייתה רק על ארון הברית, היכן שלוחות העדות היו מנחים, כי בלי תורה — הכל שקר וכזב. לזאת נתן לזהות את השקרנים, הצבועים והרמאים המרמים את הבריות, באשר כל מחשבתם רק להוציא כסף ותקציבים מבני אדם, ואינם לומדים הלכה עם בני קהלתם, וזהו סימן שהם שקר וכזב, וצריכים להתרחק מהם כמו שמתרחקים ממצורע. לזאת, בני ובנותי היקרים! היסוד ביהדות זה "דעת תורה", ועל זה נאמר (דברים יז, יא): "על-פי התורה אשר ירוף, ועל-פי המשפט אשר יאמרו לך תעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל"; כי רק אלו חכמי הדור, תלמידי החכמים, המוסרים נפשם בשביל התורה הקדושה, הם יכולים להוליך אותנו בדרך הנכונה, דרך המלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, לקרבנו להקדוש-ברוך-הוא, ואחרים — הם הבל ורעות רוח. לזאת, מתפשטים הערב-רב בארצנו הקדושה לארצה ולרחבה, וממלאים את הארץ עם כל מיני צבועים ורמאים ושקרנים, ומביאים מבחוץ

אנשים הקוראים עצמם רבנים ריפורמים, שאינם מאמינים בתורה מן השמים, בר מינן, ורוצים להחליף עולם קיים בעולם עובר. ומה גם, רב שהוא מכור אל הערב-רב, ומקבל מהם משפרתו, הוא כבר איננו רב, כי בהכרח לו לפסק כפי שיאמרו לו, כי הוא תלוי בכסף הרשעים, בר מינן. לזאת, בני ובנותי היקרים! תפקחו את העינים שלכם, ותדעו, שהיסוד ביהדות זה "דעת תורה", ומי זוכה ל"דעת תורה"? רק מי שמתנהג על-פי התורה, רק מי שמוסר עצמו בעבור למוד התורה וקיומה, רק מי שעוסק בפרסום התורה. וכך אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ח.): אוהב ה' שערים המציינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות; אף שהקדוש-ברוך-הוא נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אשר שם משכן השכינה, וזה דבר גדול מאד לבוא לבית-הכנסת ולבית-המדרש, עם כל זאת אומרים חכמינו הקדושים, שאצל הקדוש-ברוך-הוא יותר חשוב שערים המציינים בהלכה, מקום שלומדים שם הלכה, לדעת את המעשה אשר יעשון. כי אין לו להקדוש-ברוך-הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד (שם); אלו הד' אמות שיושב התלמיד חכם, הצדיק שבדור, החכם שבדור, ולומד הלכה עם נשמות ישראל, מחדיר בהם קיום התורה, זה מי שיש לו "דעת תורה", ואותו צריכים לציית. וזה מאד מאד נחוץ לדעת, לכל אלו החוזרים בתשובה, שלא

יתפסו באיזו מלכדת של איזה רמאי וצבוע, שליח
 הסמ"ך-מ"ם. כי כך אמר רבנו ז"ל: לסמ"ך-מ"ם מאד
 קשה לתפס את כלל נשמות ישראל, איננו יכול לרוץ
 ולהמצא בכל מקום, מה עושה? הקים בגשמיות
 רופאים, שהם רוצחי נפשות, כי לא כל רופא יכול
 לרפא, לא כל אחד שהלביש עצמו בחלוק לבן הוא
 רופא. וכאשר הולכים לסתם אדם הקורא עצמו רופא,
 זה מסכן מאד, כי הוא רוצח בעלמא, ואין אכפת לו
 מהאדם, אלא אצלו החולה הוא מספר בעלמא. וזה
 בגשמיות, שצריכים להשמר לא לפל בידיהם, כמו-כן
 ברוחניות הסמ"ך-מ"ם מלביש את השליחים שלו וקורא
 אותם רבנים, והם מוליכים שולל את העם ומזיקי
 עלמא; כי מי שאינו שומע להם, יש להם כח להזיק
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'); ובפרטיות אלו שהם מכורים
 אל הערב-רב, ומקבלים מהם משכרת, הם בדיוק כמו
 שופטיהם, שופטי רשע, אשר אינם פוסקים כפי התורה.
 וצריכים להשמר מ'רע-בנים' כאלו, אשר הם סתם
 משחתים ומתעבים וכו', ולהזהר מאד מאד לא להלכד
 במצודתם, אלא ללכת אחר חכמים אמתיים, צדיקים
 אמתיים, חכמי התורה, שלקחם יש "דעת תורה". ואם
 תציתו אותם, אז תזכו לחזר בתשובה שלמה, ויפתחו
 לכם העינים לראות את רוחניות חיות אלקות המחה
 ומהנה ומקיים את כל הבריאה כלה. לכן אומר רבנו ז"ל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן טז), שְׁהַצְדִּיק פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם שֶׁל הָאָדָם לְרֹאוֹת בְּגִדְלָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁאָדָם יִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְהִתְבּוֹנֵן מִי בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא: "שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָּרָא אֱלֹהִים"?! אָדָם צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן מִי בָּרָא אֶת הַבְּרִיאָה הַנִּפְלְאָה הַזֶּה — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וּמַסִּים רַבְּנוּ ז"ל: וְהַעֲקֹר לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ, הֵינּוּ לְהִתְחִיל לְהִתְבּוֹנֵן עַל עֲצָמוֹ, אֵיךְ הוּא מַחְזִיק בַּמְדוּת שְׁלוֹ. כִּי לְדַאֲבוּנֵנו הַרְבֵּה, אָדָם רְחוּק מַמְדוּת טוֹבוֹת, וְהוּא מְלֵא מְדוּת רְעוֹת, אֲשֶׁר זֶה מֵה שֶׁהוֹרֵס אֶת בְּנֵי-אָדָם; כִּי כָּל אָדָם כְּלוּל מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עֶפֶר. וּבְשֵׁרֶשׁ זֶה שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, וְאִם אָדָם מְזַכֵּךְ אֶת אַרְבַּע הַמְדוּת שְׁלוֹ, אָז מֵאִיר לְפָנָיו תָּמִיד שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, שְׁזוֹ מְדַרְגֵת הַצְּדִיקִים, שֶׁתָּמִיד שֵׁם הַיְי"ה לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם. כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים טז, ח): "שׁוֹיֵתִי הַיְי"ה לְנֶגְדִי תָּמִיד"; כִּי מִשֵּׁם הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, שֶׁהֵם שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא. אֲבָל אִם אָדָם אֵינוֹ מְזַכֵּךְ אֶת הַמְדוּת שְׁלוֹ, אָזִי כָּל הַמְדוּת הַרְעוֹת הַבָּאוֹת מֵהָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת — נִמְצְאוֹת בּוֹ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד') אֲשֶׁר מִכַּח הָאֵשׁ בָּא הַכַּעַס וְהַרְצִיחָה שֵׁישׁ בֵּין בְּנֵי-אָדָם. וְאֵנוּ עֲדִים, שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁטְבָעַם רָגַז וְעֲצָבִים, וְרוֹצִים רַק לְשִׁבֹר וּלְהַכְנִיעַ אֶת זֻלְתָּם, מוֹצִיאִים עֲצָבֵיהֶם עַל כָּלָם, וְזֶה הוֹרֵס אֶת כָּל חַיֵּיהֶם לְגַמְרֵי; כִּי

כָּל הַכּוֹעֵס — חֲכָמְתוֹ מִסְתַּלְּקֶת מִמֶּנּוּ (פְּסוּחִים 10.); אָדָם שֶׁהוּא תָּמִיד בְּכַעַס, מִסְכֵּן — אֵין לוֹ שְׂכָל, אֵין לוֹ יִשׁוּב הַדַּעַת, עַד שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים כב:): כָּל הַכּוֹעֵס, אֶפְלוּ שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּנִגְדּוֹ. וְרוּאִים בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּכַעַס וּבְרִצִּיחָה, עַד שְׁמוּצִיאִים אֶת עֲצֵבֵיהֶם עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַיְלָדִים, עַל הַשְּׂכָנִים הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוּקִים, וּלְבִסּוּף שׁוֹם דָּבָר לֹא פָּעֵלוּ, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (קְדוּשִׁין מ.א.): רַגְזוֹן — לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ אֶלָּא רַגְזוֹנוֹתָא; וְהַכֹּל בָּא מִכַּח הָאִשׁ שֶׁבְּאָדָם. וְכֵן כַּח הַרוּחַ שֵׁישׁ בְּאָדָם, אִם אֵינוֹ מְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ, אִזּוֹ כָּל הַדְּבָרִים בְּטָלִים בָּאִים מִכַּח הַרוּחַ, שְׁרוּאִים בְּנֵי-אָדָם תָּמִיד מְדַבְּרִים, מְפִטְפְּטִים, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת כָּל הַצָּרוֹת לְאָדָם, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עֲשֶׂה דְבָרוֹ"; מִי גוֹרֵם אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַרוּחַ סְעָרָה לְאָדָם? הַדְּבִיבֹר שֶׁמְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרֶעַ, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, נְבוּל פֶּה וְכוּ'. אֲשֶׁר זֶה מֵה שְׁעוּקָר אֶת בְּנֵי-אָדָם. וְכֵן כַּח הַמַּיִם שֵׁישׁ בְּאָדָם, אִם אֵינוֹ מְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ, מִשָּׁם בָּאוֹת כָּל הַתְּאֻוֹת: תְּאֻוֹת אֲכִילָה, תְּאֻוֹת מְמוֹן, תְּאֻוֹת נְאוּף, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁנִּכְנָסוּ כָּל-כֶּף בְּתְאֻוֹת, וְאֵינֶם יְכוּלִים לְצֵאת מֵהֶן. וְכֵן כַּח הָעֶפֶר שֵׁישׁ בְּאָדָם, מִשָּׁם בָּאָה כָּל הַמְרִירוֹת הָעֲצָבוֹת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁנִּכְנָסִים בְּאָדָם, וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּמָרָה שְׁחוּרָה, הַכֹּל מִחֲמַת שְׁלֹא זָכַךְ אֶת כַּח הָעֶפֶר שָׁבוּ; כִּי בְּכָל אָדָם יִשׁ

אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת אֵלוּ. וְאוֹמֵר רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ח'): אִם אָדָם זוֹכֶה וְלוֹמֵד הֶלְכָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְבַרֵר אֶת הַטוֹב מִהָרַע, וְנוֹפֵל מִמֶּנּוּ כָּל הָרַע שֶׁל הָאֲרָבָעָה יְסוּדוֹת, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו רַק הַטוֹב שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת; מִכַּח הָאֵשׁ — הוּא בּוֹעֵר לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִכַּח הָרוּחַ — הוּא מְדַבֵּר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדַבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרָטִית, מִכַּח הַפִּימִים — הוּא מִתְאַוֶּה רַק אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לוֹ שׁוֹם תְּשׁוּקָה אֶל שׁוֹם דָּבָר, רַק אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִכַּח הָעֶפֶר — הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִנְעָשֶׂה שָׁכֵן לְעֶפֶר בְּחַיָּיו, שְׁזוֹ מֵדַת הָעֲנָוָה, אֲשֶׁר הִיא הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שְׂאָדָם יְכוּל לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם — שְׂיִרְגִישׁ עֲצָמוֹ שֶׁהוּא כְּלוּם בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ; כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם זוֹכֶה וּמִבְטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אָז הוּא הַכִּי מְאֹשֶׁר. כִּי מְתִי עוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר, וְהוֹלֵךְ לוֹ שְׁלֹא כְּסֻדָּר? אוֹמֵר רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), כְּשֵׁישׁ בּוֹ יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, כְּשֵׂאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא כְּבָר מְשֻׁהוּ, כְּבָר הַגִּיעַ אֶל אֵיזוֹ מְדַרְגָּה. אֲבָל אִם אָדָם זוֹכֶה לְדַעַת, שֶׁהוּא עֲדִין כְּלוּם, וְהוּא מְבִטֵל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, זֶה הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שֶׁרַק יְכוּלִים לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם. וּבִשְׁבִיל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (תְּנָא דְבִי אֵלֵיהּ רַבָּה יח'): מִי שֶׁדַּעַתוֹ שְׁפֵלָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב

כל הקרבנות בלם; כי כשיהודי מרגיש עצמו שבור, מרגיש עצמו רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, אז דיקא הוא מאד מאד קרוב אליו יתברך, אבל אם מחזיק עצמו, שכבר הגיע לאיזו מדרגה, הגיע לאיזה אור וזיו, הוא מטעה את עצמו. לזאת, בני ובנותי היקרים! ראו מה לפניכם! אם אתם רוצים לדעת "דעת תורה" מהי, תתקרבו אל הצדיק האמת, אל החכם שבדור, המעורר ומחזק ומעודד ומלמד את נשמות ישראל הלכה, לדעת את הדרך אשר ילכו בה, שזה היסוד בקיום היהדות. ובפרט מי שרוצה לחזור בתשובה, עליו לדעת, שבלי למוד הלכה בשום פנים ואפן אין יכולים לחזור בתשובה, כי בלי למוד הלכה, אדם אינו יודע איך להתנהג. וזה מה שאנו רואים היום, שמצד אחד — מתעוררים אלפי אלפים ורבבות נשמות ישראל לחזור בתשובה שלמה, ובן פורת יוסף, מתרבים בעלי התשובה בכל יום ויום, כן ירבו בישראל. ומצד שני — אנו רואים, שאם אין לומדים הלכה, ואין יודעים את "דעת תורה" — מוליכים אותם שולל לגמרי. וזה אשר מביא את כל החרבנות בעתים הללו, שקמים וצצים בכל יום שקרנים, רמאים וצבועים, ויש שכבר קוראים עצמם נביאים ובעלי מקבלים ובעלי מופתים וכו', בשעה שהם עדין עמי ארצים גמורים, ורחמנא לישזבן רק הקדוש-ברוך-הוא יודע את מעשיהם, אשר עושים מעשה זמרי,

ומבקשים שְׁכַר כְּפִינָחַס. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים!
 מֵאַחַר שְׂזִכָּה אֶתְכֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה
 שְׁלֵמָה, עֲלֵיכֶם לְהִתְקַרֵּב אֶל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, צְדִיקֵי הַדּוֹר,
 הַמְלַמְּדִים תּוֹרָה וְהַלְכָה אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, רַק אֲלֵיהֶם
 תֵּלְכוּ, רַק אֲלֵיהֶם תִּתְקַרְבוּ, וְתִתְרַחֲקוּ מִכָּל מִינֵי צְבוּעִים,
 רַמָּאִים וְשִׁקְרָנִים ה'עוֹבְדִים' עֲלֵיכֶם, וְרוֹצִים רַק לְהוֹצִיא
 אֶת כְּסָפְכֶם, וּמְאוּמָה לֹא יִשְׁאַר לָכֶם. וּמֵאַחַר שְׂזִכִּיתֶם
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַיְהוּדוֹת, לָמָּה לֹא תֵּלְכוּ אֶל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁרַק לָהֶם יֵשׁ "דַּעַת תּוֹרָה"?! לָמָּה לֹא תֵּלְכוּ אֶל
 הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים, שֵׁישׁ לָהֶם אֶת הַמְּסֻרֶת מִדּוֹר דּוֹר,
 שֶׁהֵם מְגַלִּים אֶת אֱמֶתֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם מְגַלִּים לָנוּ
 אֶת הַדֶּרֶךְ אֵיךְ לְחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה. כִּי גַם לְחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה
 צְרִיכִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְשַׁקֵּד עַל דִּלְתוֹת הַחֲכָמִים
 הָאֱמִתִּיִּים, חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שֵׁישׁ לָהֶם "דַּעַת תּוֹרָה", וְכָל
 דְּבַר קִטּוֹן צְרִיכִים לְשַׁאֵל אוֹתָם, וְאַף פַּעַם אָסוּר לֹאמֹר:
 אֲנִי יוֹדֵעַ כָּבֵר. וְעַל-כֵּן אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שֶׁהָאֲרוֹן שֶׁהָיוּ בוֹ
 הַלוֹחֹת, מִדְּתוֹ הִיָּתֵה: אֱמֶתִים וְחֻצֵי אֲרָכּוֹ וְאֵמָה וְחֻצֵי
 רַחְבּוֹ, וְאֵמָה וְחֻצֵי קוֹמָתוֹ. מִדּוּעַ חֻצֵי וְלֹא מִדָּה שְׁלֵמָה?
 אֲלֹא לְהוֹרוֹת, שְׂאֵפְלוֹ בְּמָקוֹם שְׂמִנְחִים לוֹחֹת הַבְּרִית,
 לוֹחֹת הַעֲדוּת, עֲדִין אֵין שְׁלֵמוֹת, אֲשֶׁר אֶת זֹאת צְרִיכִים
 תָּמִיד לְלַמֵּד, כָּל יְמֵי חַיָּו; אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה צְרִיכִים
 לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וָיוֹם עַד הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן. אֵי אֶפְשֶׁר לֹאמֹר:
 אֲנִי כָּבֵר יוֹדֵעַ אֶת הַתּוֹרָה, אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת הַהֲלָכָה, אֲלֹא

תמיד לשאל. ואם תעשו לעצמכם יסוד חזק, שכל דבר קטן תלכו אל רב וחקם לשאלו "דעת תורה", אז תהיו בטוחים שאתם בעלי תשובה אמתיים. ובזאת תבחנו אם זהו רב אמתי, אם זהו חכם אמתי — אם יכול לענות לכם את ההלכה, אם מנהיג אתכם על דרכי התורה והיראה. כי אם לאו — תכף-ומיד תדעו שהכל שקר וכזב, הכל צביעות, אשר זה מה שהערב-רב רוצים היום להכניס בעם ישראל — את הריפורמים, ימח שמם, שאין להם אמונה בתורה מן השמים, הם עמי-ארצים גמורים, הגורמים ומעודדים להתבוללות, רחמנא לישזבן, מחתנים גויים, להבדיל, עם יהודים, ואיך הם יכולים להקרא רבנים, ואיך אנחנו יכולים להפיר בהם?! אף שיש שמתחזים פיראים ושלמים, בחרדים, עם כל זאת הם צבועים בעלמא, ומרמים אתכם. ואפלו אלו ה'רע-בנים' הפופים תחת הערב-רב, הכל שקר וכזב, כי הם משחדים, היות שמקבלים משכרתם מהם. ולכן הם צריכים לפסק כפי רצונם. ובאמת רב אמתי, שיש לו "דעת תורה", הוא מקיים (דברים א, יז): "ולא תגורו מפני איש" וגו', ומגלה את האמת כמות שהיא, בלא שום פחד ויראה חיצונית. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לחזר בתשובה שלמה, עליכם להתקרב אל חכמי ישראל, צדיקי הדור, מנהיגי עדה, שמחזירים תורה ויראת שמים בתלמידיהם, כי רק אצלם נמצאת

"דעת תורה", ודיקא על ידם תזכו להגיע אל המדרגות הכי עליונות שמחכות עליכם. כי באמת כל בר ישראל יכול לזכות בזה העולם אל המדרגה הכי גבוהה, שהיא גלוי שכונה, שיתגלה אליו הקדוש-ברוך-הוא בעצמו; כי ככל שאדם זוכה והוא מבטל עצמו לגמרי לגבי האין סוף ברוך הוא, כך השכינה שורה בו, כי אין השכינה שורה אלא במקום נמוך. האדם שמחזיק עצמו ללא כלום, שם שורה השכינה. ואפלו אם אדם עדין נמצא בטמאה ועובר עליו מה שעובר, אבל משתוקק לחזור בתשובה, רוצה לשוב בתשובה, חפץ לצאת מהפח שנפל לשם, אסור לו להתיאש, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), שאין שום יאוש בעולם כלל. וכך אומרים חכמינו הקדושים (יומא נו:): על הפסוק (ויקרא טז, טז): "השכן אתם בתוך טמאתם", אפלו בפעם שהם טמאים — שכינה עמהם, הקדוש-ברוך-הוא נמצא עם כל יהודי. אבל אל זה אי אפשר להגיע אלא על-ידי שמקרבין את עצמם אל הצדיק האמת והחכם שבדור, שרק אצלו יש "דעת תורה", ולא בחנם אומרים חכמינו הקדושים (שבת קלט:): אין הקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו על ישראל, עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל; לצערנו הרב, אנו רואים כל מיני בורים ועמי ארצים שנעשים שופטים, כל מיני רוצחים נעשים שוטרים, והם אשר מגרשים את השכינה מהעולם. ולכן

אין הקדוש-ברוך-הוא משרה שכנתו על ישראל, עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל. כי השופטים האמתיים הם רק חכמי ישראל, רק אלו שיש להם "דעת תורה", ורק אליהם אנחנו צריכים להשמע; כי עם ישראל אינם עם, אלא על-ידי תורה, ובלעדיה איננו נקראים עם. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים את "דעת תורה", תתקרבו אל חכמי הדור, צדיקי הדור, חכמים אמתיים, אשר הם יקרבו אתכם אל הקדוש-ברוך-הוא, הם יפתחו לכם את העינים לראות את השכינה, עד שתזכו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר אין עוד דבר יותר גדול מזה, שאדם הולך במקום שאין שם בני-אדם, לאיזה חדר, לאיזה שדה, לאיזה יער או לאיזה קבר של צדיק, ומתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא הוא בשפת האם שלו, איזה תענוג זה! שאדם שופך את לבו אל הקדוש-ברוך-הוא, כל מה שהוא צריך הוא מבקש רק ממנו יתברך, כי זו הקביעות שלו, שקובע לעצמו מקום אצלו יתברך. שכל מה שהוא צריך יבקש רק ממנו יתברך. לזאת אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ו:): כל הקובע מקום לתפלתו, אלהי אברהם בעזרו; אם אדם עושה לעצמו קביעות חזקה, שכל מה שצריך לא יבקש משום אדם, כי "שוא תשועת אדם" (תהלים ס, יג), אלא ממנו יתברך יבקש תמיד כל צרכיו. ואם יהיה חזק בזה, אזי יהיה בטוח שתפלתו תתקבל בשמים. ובפרט

כְּשֶׁאָדָם מִחֲזִיק אֶת עֵצְמוֹ לְלֹא כְּלוּם, וְהוּא מְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִפְרֵי דְאֶגְדָּתָא): מִי שִׁדְעָתוֹ שְׂפִלָּה, אֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאָסֶת, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים נֹא, יט): "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלָקִים לֹא תִבְזֶה"; כִּי אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁאָדָם מְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְהוּא נִמְשָׁךְ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׂאֵז הוֹלֵךְ לוֹ הַכֹּל כְּסִדֵּר. אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וּמְרַגֵּשׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֵצְלוֹ, וְאֵפְלוֹ שְׂעֵדִין עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת מִתְחַזֵּק וּמִמְשִׁיךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלָיו, וְאֵינוֹ נוֹתֵן לְעֵצְמוֹ לְהִשְׁבֵּר מִכָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, כִּי הוּא נֶעֱשֶׂה כְּלִי לְגַבִּי שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבַּרֵךְ. לָזֶה אֵי אִפְשָׁר לְזַכּוֹת אֶלָּא עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֶת הַחֲכָם שְׂבִדוֹר, שֶׁרַק לוֹ יֵשׁ "דְּעַת תּוֹרָה", וְרַק הוּא מְנַהִיגֵנוּ עַל דְּרָךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה. וְכֵן הִיָּה בְּמִשְׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, כְּשֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל צִיָּתוֹ אֶל הַחֲכָמִים, חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁלָהֶם הִיָּתָה "דְּעַת תּוֹרָה", אֲזִי הַשְּׂכִינָה הִיָּתָה אִתָּם. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג:): בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה שְׂכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּינּוֹן שְׁחָטָאוּ — נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מֵהֶם. וְעַקֵּר הַחֲטָא הִיָּה פָּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהַתְּחִיל מִקְרָח וְעֵדָתוֹ וְדָתָן וְאַבְיָרָם, שֶׁהִחֲלוּ לָרִיב עִם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל; וְכֵן חוֹזֵר חֲלִילָה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, כְּשֶׁשָּׂקָם

צדיק קדוש הדבוק באין סוף ברוך הוא יתברך שמו, ומגלה ומפרסם את הקדוש-ברוך-הוא, ומלמד את "דעת תורה", נגדו עומד רשע מרשע, שליח הסמ"ך-מ"ם, לבזותו ולהשפילו ולמעט השפעתו בעולם. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לחזור בתשובה שלמה, תמשיכו את עצמכם אל שכנית עזו יתברך, ותחזירו בעצמכם שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו, עמנו ואצלנו, ועל-ידי שיתברר לכם שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו, על-ידי-זה תפתחו את הפה ותדברו אליו, כמאמרם ז"ל (סנהדרין כב.): המתפלל, צריך שיראה עצמו כאלו שכנה כנגדו, שנאמר (תהלים טז, ח): "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד"; איזו ערבות ואיזו מתיקות, איזה נעם ואיזה זיו, כשאדם מרגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, אתו, עמו ואצלו. וזו המדרגה הכי עליונה, שאדם צריך לזכות אליה, שירגיש את הקדוש-ברוך-הוא, וידבר רק אליו, ואז תכנס בו שמחה אמיתית, שיהיה תמיד שמח; כי אין השכינה שורה אלא במקום השמחה, ואם אדם מכניס את השכינה בתוך לבו, הוא תמיד שמח. כי למה אנו רואים בני-אדם שבורים ורצוצים, ועובר עליהם מה שעובר? כי אינם מרגישים את הארת השכינה הנמצאת אתם, אשר משם באות כל הצרות והיסורים שאחד מדבר על השני. וזוהי עקר הגלות, השנאה והקנאה והגזענות שיש בעולם, על-ידי

אלו הערכ-רב השופטים והשופטים הרעים, הרע-בנים, הצבועים, הרמאים והשקרנים, המסלקים את השכינה מהעולם, הם אשר גורמים שתהיה שגאה וקנאה ותחרות וכבוד, ואחד ישנא את השני. ואת זאת אנחנו צריכים לעקר מאתנו, כי כל זמן שיש בינינו שגאה וקנאה, שאחד שונא את השני, מקנא בשני, רודף את השני, מדבר רע על השני, הוא מסלק את השכינה. ולא בחנם אומרים חכמינו הקדושים על בלעם הרשע (במדבר כב, ב): "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" — ראה שאין פתחי אהליהם מכונין זה לזה, אמר: ראויין הללו שתשרה עליהם שכינה (בבא בתרא ס); פיון שראה, שאחד אינו מסתכל על השני, ואינו מתערב בעסקי השני, אינו מקנא בזולתו, הרשע הזה הצרף להודות, שראוי שהשכינה תשרה ביניהם, כי אין השכינה שורה אלא במקום אהבה ואחדות, אלא במקום שאין אחד מתערב בעסק השני. ומה אנו רואים לצערנו הרב? שכלנו נגועים בשגאה ובגזענות, ולמה נטעה את עצמנו? עדין בתוך לבנו יש לנו שגאה על זולתנו, איננו יכולים לסבל את זה או את זה, יש בנו גזענות, רשעות ואכזריות, יש בנו כל המדות הרעות של הארבעה יסודות: אש, ריח, מים, עפר, שעדין לא נתבררו אצלנו, ובשביל זה אנחנו רחוקים מלקבל פני שכינה, ובשביל זה עוברים עלינו כל מיני משברים וגלים, בשביל זה אנחנו בדפאון, בשביל זה

אֲנַחְנוּ שְׂבוּרִים וְרְצוּצִים, בְּבִקְרָא אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים מִי יִתֵּן עָרֵב, וּבְעָרֵב אָנוּ אוֹמְרִים מִי יִתֵּן בְּקָרָה, וְאֵינְנוּ מוֹצְאִים אֶת מְקוֹמֵינוּ, מִסְּתוּבָּכִים בְּאַרְבַּע פְּנוֹת הָעוֹלָם: מִזְרַח, מִמְּעַרֵב, צָפוֹן, דְרוֹם, אֵין לָנוּ מְקוֹם הַיֵּכָן לְהִיּוֹת, אִף שְׁאֵנוּ יוֹשְׁבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֲנַחְנוּ מְבַהְלִים וּמְבַלְבְּלִים, כִּי אֵינְנוּ מְרַגְיִשִׁים אֶת הַשְּׂכִינָה, וְאֵזִי אֵינְנוּ יְכוֹלִים לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם אֵינְנוּ מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, עֲדִין רְחוּקִים אָנוּ מִחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה. וְהַכֹּל מִחֲמַת פָּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים; כִּי אִם הִיְתָה לָנוּ אֲמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהֵינּוּ מְאֲמִינִים בַּחֲכָמִים הָאֱמִתִּיִּים, הַמְּגִלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֱמֶתֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהֵינּוּ מְצִיִּתִים אוֹתָם, שֶׁרַק לָהֶם "דעת תורה", הֵינּוּ נִגְאָלִים מְכַל הַצְּרוּת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֵינוּ. כִּי אֵין אָדָם שֶׁלֹּא עוֹבְרַת עָלָיו אִיזוֹ צָרָה אוֹ גְלוּת, וְהַכֹּל מִפְּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי רַק הַחֲכָם הָאֱמִתִּי שֵׁישׁ לוֹ דַּעַת תּוֹרָה, יְכוֹל לְבַרֵר הַטוֹב מִהָרַע, אֶת הַטוֹב שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת וְהָרַע שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת. וְכַךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה מ.ב.): אַרְבַּע פְּתוֹת אֵינָן מְקַבְּלוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה: פֶּת לַיְצָנִים, וְכַת חֲנַפִּים, וְכַת שְׂקָרָנִים, וְכַת מְסַפְרֵי לְשׁוֹן-הָרַע; וְאוֹמֵר הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ, שֶׁאַרְבַּע פְּתוֹת אֵלוֹ הֵן כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: עֲשִׂיָה, בְּרִיאָה, יְצִירָה וְאַצִּילוֹת; כְּנֶגֶד עוֹלָם הָעֲשִׂיָה — פֶּת שְׂקָרָנִים, שְׂמַדְבְּרִים שְׂקוֹר, עוֹבְדִים עַל בְּנֵי-אָדָם וּמְרַמִּים אֶת הַבְּרִיּוֹת. כְּנֶגֶד עוֹלָם הַיְצִירָה — פֶּת חֲנַפִּים, שֶׁחֲנַפִּים אֶת זוֹלָתָם. כְּנֶגֶד

עולם הבריאה — פת לשון-הרע, שמדברים לשון-הרע על נשמות ישראל, פי שרש נשמות ישראל מעולם הבריאה, מכסא הכבוד. וכנגד עולם האצילות — פת ליצנים; פי הנה יכולים לגלות את הקדוש-ברוך-הוא לכלם, לידע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו ועמנו, והנה בא לץ אחד, וכבר מחשיך את השכינה. וזה פלא על גבי פלא, כמאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קלג), שהצדיק מגלה אורות צחצחות, אורות נפלאים, אבל היד הקטנה מעלמת את כל האורות, שעושה עם היד תנופה, וכבר מעלים ומסתיר את האלקות. לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לזכות לחזר בתשובה שלמה, עליכם לברח מהארבע פתות האלו: מפת שקרנים, מפת חנפים, מפת מספרי לשון הרע, ובפרט מפת ליצנים; פי הליצנים הם אשר מעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך. אשרי האדם שמבטל עצמו לגמרי לגבי החכמים, חכמי ישראל, שיש להם "דעת תורה", ועל ידם יזכה לחזר בתשובה שלמה, ועל ידם יזכה להגיע לכל המדרגות שבעולם; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!